

ПОМАГАЈ БОГЪ

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

3. číslo

Budyšin, měrc 1960

Lětník 11 10

Hrono za nalětník 1960

Chce-li štó přěni być, tón budź posledni přede wšitkimi a wšitkich wotročk. (Mark. 9, 35 b)

Přěni być, to chce čłowjek rady: Přěni w šulskej rjadowni, přěni w awtobusu, přěni we wobchadže, přěni mjez druhimi čłowjekami w małym kaž we wulkim swěće, přěni tu, přěni tam, přěni wšudžom. Wón ma rady přěnje slowo, hraje rady na přěních huslach, sedži rady na přěním městnje.

To wě tež Jezus, zo to tak je mjez čłowjekami, tež mjez jeho wučobnikami, tehdom kaž džensa Tohodla praji: „Chce-li štó přěni być!“ Ale nětko scěhuje něšto jara, jara spodziwneho: „Tón budź posledni přede wšitkimi!“ To je tola wobročeny porjad na swěće! Haj, Jezus je wšelake rěčał a činił, štož móhli mjenować wobročeny porjad na swěće. Swět na přikład praji: „Zbóžni su bohaći, wjeseli, nasyceni, wuspěšni!“ A Jezus praji: „Zbóžni su chudzi, zrudni, hlódní a lačni, přesěhání“, kaž móžeš w přédowanju na horje pola Mateja a Lukaša čitać.

Ale Jezus wě, što praji, tež tu! Wšak njeje to jenož prajił, ale je so sam po tym měł! Spominajmy na jeho slowo, zo wón njeje přišoł, sebi dać služić, ale zo by sam služil a swoje žiwjenje dał k wumožěnjju za jich wjele. Jezusowy puć běše puć poniženja, běše puć, po kotrymž džěše jako posledni, jako wotročk, jako služobnik, wosebje jako džěše ke křižej! A tola běše to puć, po kotrymž je přěni byl, mjenujcy přěni je tón, kiž dobywa a Jezus je dobył nad hrěchom, nad smjerću a nad čertom!

Wo tym mamy potom rěšć, hdyž su jutry. Džensa jenož to: To je přikład, kotryž je Jezus nam dał. Wězo je wjace hač jenož přikład, dokelž so jedna wo naše wumožěnje! Ale wězo je tež přikład za nas, kiž smy rad přěni, kiž smy rad z knjezami w swójbje, w zjaw-

Jezus – naš lékař

Kublanski dzeń 29. februara 1960 w Budyšinje

Je nětko hižom z rjanej tradiciju našeho serbskeho cyrkwinškeho žiwjenja, zo zetkawamy so kóždu poslednju pónđželu februara na našim kublanskim dnju. Tež lětuši bě zaso w Budyšinje we wosadnym domje na Hornčerskej hasy. Bě zwjeselace a hnujace, kak swěrní stari a tež młodži Serbja z najwšelakorišich wosadow přichadźachu, so witachu a žurlu wosadneho domu pjelnjachu, tak zo bě na kóncu dospolnje wobsadźena. Bohužel pak běchu naši bratřa a naše sotry ze susodneje krajneje cyrkwe, naši holanscy Serbja, jara snadnje zastupjeni. Bychmy jich tola jara rady mjez nami widželi. — Wosebje nas wjeseleše, zo naš dzeń tež wutrobne přea z wukraja, wot bratrow w susodnej Českosłowakskej, přewodźachu. Postrowili běchu nas generalny biskup Słowakskej cyrkwe augsburgskeho wěruwu znaća w ČSR, dr. Ján Chá b a d a z Bratislawy, biskup Jednoty bratskeje, Karel Reichel z Prahi, předsyda synodneje rady Českosłowakskej ewangelskej cyrkwe, dr. Viktor Há j e k z Prahi, a Kostniska Jednota w Brnje z jeje předsydu, prof. MUDr. Františkom N i n g e r o m.

Z Božej službu so kublanski dzeń

nosći, snano tež we wosadže, kiž so rad hordžimy, zo wjele wěmy, na to, na tamne. Wulcy pak w Božim kralestwje — Pawoł, Luther, Bodelschwingh, Albert Schweitzer a wjele, wjele druhich — běchu ponižni ludžo. Woni su wuknyli w Jezusowej šuli, kaž wón sam praji: „A wukńe wote mnje, dokelž sym čicheje mysle a z wutroby pokorny.“ Myslu sej, zo je to lekcija, kotruž ženje njedowuknjemy! Tohodla wukńmy wot njeho! Tuž chodźmy za nim! La.

zahaji. Předar, bratr farar Albert-Malešanski, staji njedželski tekst (1. Kor. 1, 18—25) do wobluka tema kublanskeho dnja „Jezus — naš lékař“. Na žiwe wašnje dopomni, kak so ludžo w chorosách wobročeja na lékařa. Naš lékař we wšech nuzach je naš Knjez Chrystus, kaž so wón nam připowěda w ewangeliju, zo je za nas čerpił a wumřel. A jow nětko přidže nam kaž hižom Grekam za čas swjateho japoštoła Pawola pohóršenje: Móže tón, kiž je so dał křižować, nam pomhać? Njeje to hluposć? A čłowski rozum wšě móžne wobmyslenja a pohórški pilnje hromadze pyta přeciwo našemu Knjezež, a Swjate pismo wě wo tajkich spytowanjach a Boha hanjacych nahladach a praji z połnym přesvědčenjom: Haj, toho my wam předužemy, kiž so wam zda być hluposć. A štóž nětko dwělowanja rozuma swěta a jeho mudrych přewinje a njeđziwajcy wšitkich tutech zadžewkow k njemu so přiwobroći, tón z překwapjenjom nazhoni, zo je Boža „hluposć“ wjele wjetša hač wša čłowska mudrosć. Tón z džakom póznawa, zo je tu nam date wšo zbože, Boža móc, kotraž nas zbóžnych čini.

Po kemšach jimaše so předsyda Serbskeho cyrkwinškeho dnja, bratr farar Lazar-Bukečanski, slowa, zo by porěčał wo „Hrěch — naša chorosć“. Wón jasnje wuzběhny, zo maju wšitcy čłowjekow slabosć a chcedža so tak abo hinak spytać změrować abo wusprawnić. Hrěch je chorosć, a chorosć je zła a chutna wěc. Jelizo pomocy njepytamy, móže chorosć našu smjerć zawinować. Bratr Lazar na přikładze póstnic dopokaza, kak je so tu

zabawa wuwila z pohanskeho časa, kotruž je katólska cyrkej w prjedawšich lětstotkach spytała někak skludzić a kotraž je džensa z wulkeho džěla hrěch z hanjenjom Boha a wotpohladanym přestupowanjom Božich kaznjow. Tele hrěšne póstnicowanje njeje poprawom w Serbach doma, ale je zly import z druhich, předewšěm němskich krajin. Hladajmy so jeho!

Popołdnju porěča potom bratr superintendent Wirth - Njeswačidlski wo „Jezus a jeho chori pomocnicy“. (Myslički z bratra sup. Wirthoweho přednoška a bratra fararja Albertoweho předowanja namakaće w džensnišim nastawku „Jezusowe ćerpjenje — naše wumóženje“.)

Lětuši Serbski cyrkwinski dzeń budže 1. njeđzělu po swj. Trojicy, potajkim 19. junija, a to tónkróć w Minakale. Tale wosada je džě takrjec w srjedzišću našeje serbskeje Hornjeje Łužicy a zawěšće budže to tež wosebje za našich holanskich Serbow přiškodne městno. Chcemy so tuž lětsa zaso w bohatej ličbje na nim wobdžělic. Je džě to wulkotna přiležnosć, zo so ewangelscy Serbja ze wšěch wosadow pod Bože słowo hromadžeja a tež w narodnej lubosći k swojemu serbskemu ludej so mjez sobu posylnjeja. Runje naš cyrkwinski dzeń je nam tola kóždy lěto był nowy pohon, nowa nadžija.

Dalši plan je, zo chcemy sej hromadže wulećeć do Delnjeje Łužicy. Ma to być wulět serbskich wosadow, njeđzělu Exaudi (29. meje). Nima pak to někajka powšitkowna jězba — tam a zaso wróćo — być. Njeđdze nam wo to, zo sej raz Blóta wobhladamy abo snano tež raz z čołnikom jědzemy, ně, tónle wulět ma za kóždeho być nutřkowne dožiwjenje a wokřewjenje. Tohodla tež njeje naše wotmyslenje, so ze wšěmi busami walić na Bórkowy. Wěmy však, zo tam njebychmy jeničcy byli. Ně, chcemy so džělic na wšelake delnjoserbske wosady, kotrež maja so hišće wupytać. Budže to potajkim tak, zo wopytaja hornjołužiske wosady delnjołužiske, zo so tam sobu na Božej službje wobdžěla a z tamnišimi wosadnymi styki nawjazaja. Bychmy rano zahe wotjěli. Popołdnju potom móhli so zaso we wjetšej wsey — a nětko snano w Bórkowach — zetkać. A tele popołdnjo chcemy wěnować předewšěm cyrkwinskej hudźbje.

Tu smy sej předewzali, dobyć za to našu sławnu organistku knjeni Lubinu Holanec-Rawpowu. — Tež po puću do Delnjeje Łužicy chcemy sej žadnosće — njech su to rjane cyrkwički, kaž je w našej holi namakamy, abo njech je to lubozna krajina w meji — wobhladać. Wjeselimo so tuž na naš wulět a wěmy, zo so wy bohaće na nim wobdžělic. Wšo bliše wo wuleće zhonice pola našeho wosadneho knjeza fararja.

Serbska superintendentura je nětko činiła nowy pospyt na polu ludoweho misijonstwa. Dokelž njeje w Delnjeje Łužicy serbskich duchownych, smy cylu delnjoserbsku Božu službu na paski natočili a z nimi wopytali někotre delnjołužiske wosady. Na paskach slyšimo krasnje klinčace Rakečanske zwony, rjane kěrlušy, kotrež spěwa farar Albert-Malešanski, na pišćelach hraje kn. Lubina Holanec-Rawpowa a dale předowanje w delnjoserbskej rěči. Tónle pospyt je so derje poradził w Jańšoj-

cach w Gubinskim wokřesu. Tam bě šwarna syła serbskich wosadnych na tele kemše přišla. Po wjace hač 30 lětach slyšachu woni přeni króć zaso předowanje w maćernej rěči, přeni króć zaso hromadže ze swojich serbskich spěwarskich spěwach a so Wótčenaš serbsce modlachu.

Wo wšěm tym smy na našim kublanskim dnju jednali a so rozrěčowali, wosebje w popołdniej rozmołwje. Z džakom chcemy tež spomnić, zo je nam bratr Čabran z Poršiskeje wosady kublanski dzeń porjeńšił a dosć wustojnu baseń přednješ. Nochcemy pak tež na swěrneho Serba zabyć, a to je naš bratr Awgust Lapštych ze Stróže pola Wulkich Ždžarow, kiž je 1. měrca dopěł 77. lěto žiwjenja. Jemu k česći zaspěwachmy kěrluš. Tež z tohole městna, luby bratře Lapštycha, přejemy wam hišće wšo dobre a předewšěm Bože žohnowanje.

- o -

Jezusowe ćerpjenje — naše wumóženje

Zaso nas wobdawaju póstne mysle. Nadžijomnje nic jenož na kemšach, ale tež doma při wšědnym džěle, wšědnym starosćach, při wšelakich zlych spytowanjach. — Naš Knjez džěše horje do Jeruzalema z polnym wědženjom, zo tam na njeho ćerpjenje čaka. A wón je šoł tutón puć w lubosći k čłowjestwu. Čłowjekam so njehodži pomhać, ani ze slěbrom, ani ze zlotom, ani z bitwami, ani z rewolucijami, přetož hewak by tola dyrbjalo dawno wšo derje być na zemi. Čłowjestwu so jenož hodži pomhać z čistym woporom lubosće. Tak je naš Knjez Chrystus swojeje poslušnosće hač do smjerće na křižu a je z tym swoju swěrnosć a njeskónčnu lubosć k čłowjekam, samo k svojim njeprěćelam, hanjerjam a mordarjam wopokazał.

Chrystusowy křiž je to rjane znamjo nadžije, dowěry a lubosće k čłowjekam. Bóh nochcyše, zo by so swět zhubił w skaženosći, a so nad nim smili w swojim Synu. Z dobrowólnym ćerpjenjom njewinowateho pod nječłowjeskim, zasakłym swětom je so Bože mjeno česćilo a překrasnilo. Z ćerpjenjom je lža a hida čłowjekow přeměnjena do dobyća lubosće a wěčneho žiwjenja.

A my směmy pomocnicy našeho Knjeza Chrystusa być, za prawdosć, wěrnosć, lubosć, počiwosć, pobožnosć wojować, ale božedla tola nic hinak hač po Jezusowej woli. „Hdyž so što tež bėdzi, wšak njebudže krónowany, chiba zo je so prawje bėdził.“ Wojowanje w Jezusowym mjenje, ale po wašnju stareho Hadama, po wašnju swětnych mocow je wjele zrudoby přinjesło do swěta a je Chrystusowe mjeno haniło. To jeničke prawe wojowanje je to, zo swój křiž na so bjerjemy a za nim chodzimy. Chcemy radšo njeprawdu sami znjesć, dyžli zo bychmy so surowje wobarali a drugeho na óele a na wutrobje zranili. Što so tak zakituješ? Što tak jara so bojiš wo swoju česć a nahladnosć? Čehodla so tak jara rozzlobješ? Čehodla daš na kóždy zle słowo dvě wjele hóršej słowje wróćo? Wostaj tola to! Naš Knjez Chrystus je so dał hanić, je sčicha znjesł swoju ból, njeje hladał swojeje česće a je runjewon we tym so wopokazał jako Boži syn. „Zawěrnje, to běše Boži syn!“ dyrbeješ tamny pohanski romski wojak ze stróželemi wuznać. Što so tak jara wobaraš? Na tajke wašnje njemóžeš być pomocnik našeho Knjeza. Komuž džě wo swoje samsne naležnosće, wo swoje prawo, wo swoje lěpsiny,

tón njemóže překrasnić Bože mjeno mjez čłowjekami.

Zbóžny kóždy, kotryž je čicheje mysle, kotryž měr čini, kotremuž so styska po prawdosći, kotryž sobu nosy hańbu našeho njebjeskeho Knjeza. Wón je zbóžne swětło tamneho swěta wosrjedź našeho časa. Tajkich znutřknje sylnych, strowych, nadobnych čłowjekow džensa předewšěm trjebamy.

Naš Knjez dže tež džensa horje do Jeruzalema, zo by tam čerpił a so wohladuje, štó za nim dže. Chcemy za nim hić? Chcemy dowěru měc, zo, štóž swoje žiwjenje, swoje lěpšiny, swoje dobre wuhlady za přichod zhubi Jeho dla, zo tón wjele wjace wot njeho dóstanje: Chwalbu a žiwjenje před Bohom? Abo chcemy jemu změrom dać horje čahnyć jako dziwnuškej, kiž je swoje žiwjenje woprował podarmo? My tola wěrimy, zo je z jeho čerpjenja nam nastalo žórlo žiwjenja a zbóžnosć. Z jeho čerpjenja je so nam dóstało tole wšo. Nic z někajkich imposantnych skutkow a idejow, nic přez mordarsku wójnu, ale z jeho čicheho čerpjenja je nam tola wšitko přišlo. Dokelž je za nas čerpił, mamy my jeho, tutoho Jezusa z Nacareta, lubo. Tohodla je nam jeho mjeno tak drohe. Tohodla so k njemu modlimy. W jeho lubosći spóznawamy lubosć našeho stwořićela a so njebojimy.

Chceš tež ty přinošować k spo- moženju swěta, chceš tež ty być požohnowane džěco Božeho měra? Potom wukń wot njeho. Zhrabaj so, skruc so we wěrje a budž ty tež jemu někak zdaloka podobny. A ty z tym česčiš swojeho Boha w njebjesach wosrjedź tutoho

swěta. Njehněwaj so na jeho bjezbóžnosć, ale pomhaj ty, zo bychy čłowjekojo zaso zbóžnje do Boha Knjeza wěrić móhli.

„Mištrje, hdže sy na hospodže?“

Jana I, 38

List z dalokeje Afriki. Němski misijonar Walter Trobisch a jeho mandželska, kotraž skutkujetaj w Kamerunje (Centralna Afrika), pisataj tu ze swojeho džěla mjez našimi čornymi bratrami.

Je rano. Po woběmaj bokomaj pšekojteho puća, po kotrymž nůžkuje ewangelist, kolebaja so jahly we wětřiku. Wón je so hižo zahe na puć podał, zo by před rańšim switanjom dóšoł, prjedy hać ludžo na polo du. Přetož we wsy, do kotrejež wón chce, hišće njeđzelu njeznaja.

Pod někotrymi štomami ewangelist zastanje a bije z kamjenjom wo kruch železa, kotryž na štomje wisa. Woła wjesnjanow, tak kaž pola nas doma zwony wosadu ke mši wołaju. Tola ničo so njehiba w hlinjanych hětach, kiž su bjez woknow a z trawu kryte. Nětko pak přiběži nahe džěco. A hišće jedne. Hdyž bě jich něšto zhromadženych, započnje ewangelist z nimi spěwać. Potom přińdu tež žony, džěćatka na chribjet zwjazane. Mužoj chcedza na polo a maju hižo male łopače sobu. Tola tež wo-

ni pozastanu a sluchaja. Cuze je jim tele poselstwo a tola woni čuja, zo njeznaty, přemóžacy, wěčny swět za jich wutrobami přima.

Tak je to kóždu njeđzelu na dróze, kiž wjedže z Teholliré na ranje do Konga. Tak je to na tysac městnach w Africe.

Mištrje, hdže sy na hospodže? — Tu. Tež tu.

*

„Je štyri njeđzele, zo sy mi tu wěc z tymi 60 puntami kakawa powědał. Je či nan na list wotmołił?“ — „Haj, je mi pisał, zo mam přez njeđzelu domoj přińc.“ — „Sy tam był?“ — „Haj.“ — „Sy so bojal?“ — „Haj, jara. Hdyž něchtó něšto kradnje, da je naš nan wosebje kruty.“ — „A je će wón pochłostał?“ — „Ně: Hdyž sym dom přišoł, je wón wšech wujow a wšě čety, wšech přiwuznych a přečelow přeprysył, swinjo a štyri wopicy zarězał a wulki swjedžeń wuhotował. Smy 14 bratrow a sotrow. Ale to je přeni króc było, rjekny naš nan, zo je z nas něchtó sam wot so swój njeskutk wuznał.“

Mištrje, hdže sy na hospodže? — Tu. Tež tu.

*

„Što chceš, Armando?“ — „Njemóžu wjace prawje spać a njemóžu so tež do džěla zanurić. Poslednju nóc w dvěmaj je so mi džalo, zo je mój nan wumrěł.“

„Ale Armando: Hdy by twój nan tak chory byl, by ty zawěsće powěsć dóstał. . . To je djaboł, kiž će wosnje martruje. Tón chce će wot džěla wotdžeržować. Pój, chcemoj so hromadže modlić a twojeho nana Bohu dowěrić.“ —

Wječor přińdze Armand znowa ke mni. Mjelčicy da mi telegram. Jeho nan bě zašlu nóc wumrěł. W samsnej hodzinje, hdyž so to jemu džiješe.

Prajach: „Armando, ja so hańbuju. Njejsym twoje přeswědčenje, twoju nuzu, haj, njejsym chutnje do Boha wěrić.“

Mištrje, hdže sy na hospodže? — Tu. Tež tu.

Porjedženka

Čišćernja prosy wodać, zo je nastawk „Jan Křižan“ w zašłym čísle — zaměniwši rjadki — zdžěla skepsala.

Jan Patok njeboh!

Z Hunčeric. 15. januara pochowachmy na Husčanskim pohrjebnišću najstaršu wosobu našeje wosady, lubeho serbskeho bratra Jana Patoka z Hunčeric pola Huski. Njeboćički bě so w léce 1868 w Zareču narodził. Po šulskim času je česłowstwo nawuknył a je jako česla tak někotryžkuli serbski dom a statok w Njeswačidskej a Husčanskej wosadze sobu natwarił abo wuporjedzał. Po wojskejskej službje so w léce 1895 do Hunčeric wožen. Bórže po tym so za kěbětarja našeho Božeho domu postaji. Tele zastojnstwo je z wulkej lubosću a swěru nimale 58 (!) lét dolho wukonjał a za to tež w swójim času čestne wopismo wot krajneho biskopa dóstał. Džen do Božeje nocy swječeše na čele wšak tróšku słaby, ale duchownje čily swoje 91. narodniny. Z Božim wotkazanjom prihotowany je tři nje-dzele po tym w měrje swojej woči na wěčne zańdželi. Naš Knjez Chrystus praji: „O ty dobry a swěrný wotročko, ty sy nad małym swěrný byl, ja chcu ée nad wjele postajić. Zańdž do twójeho knjeza wjesela!“
-er.

Z Budyšinka. Wosada w Budyšinku je nam za lońše léto tule rozprawu zapodała:

19 džěci je so wukřćilo, připowědało je so 7 porow a zwěrowanych bu 5 porow. Zembrělo je 11 wosadnych. K Božemu blidu je přišlo 421 dušow, z nich 153 muskich a 268 žónskich. Nawdało je so pola nas: za wosadu samu 1174,39 hr., za krajnu cyrkej 1022,65 hr., za wonkowne misijonstwo 421,30 a za nutřkowe misijonstwo 504,15 hriwnow. Zběrka „Chlěb za swět“ je w našej wosadze wunjesła 460,— hr.

Bóh žohnuj wšěch wosadnych po swojej hnadze!

Z Poršic. Rozprawa wosady na léto 1959: křćenych: 36, připowědanych: 19 porow, zwěrowanych: 11 porow, zemřělych: 20, k Božemu blidu bě: 1159, z nich 424 mužow a 735 žonow. W zběrkach je so woprowało: za wosadu 2612,31 a 672.00 hr., w krajnocyrkwinskich kolektach 2653,34 hr., za wonkow-

ne misijonstwo 2537,86 hr. a za nutřkowe misijonstwo 1725,75 hr. Za hlódných na swěće su wosadni nawdali 1784,50 hr., tak zo je so wšohromadze w našej Poršiskej wosadze woprowało 11 985,76 hr.

Z Huski. Loni bu w našej wosadze 61 džěci křćenych (léto do toho tohorunja 61), mjez nimi 35 hólcow. Konfirměrowanych bu 23 (61) šulskich džěci, mjez nimi 11 hólcow a 12 holcow a jedyn dorostly. Wěrowali smy 18 (21) porow a pochowali 47 (36) wosadnych. Bože swjate wotkazanje dósta 1352 (1524) wosobow, mjez nimi 470 muži a 882 žonow. Ličba serbskich spowědných: 62. Z cyrkwje wustupiło je 28 (20) wosadnych. Ale to smy z wjeselom zapisali: młody muž, 27 lét stary, prošeše wo swjatu křćenicu, kotruž je po rozwučowanju w Swjatym pismje a w katechizmje tež dóstał. P.

Z Rakec. Tole je rozprawa Rakečanskeje wosady na léto 1959 (ličby w spinkomaj: léto 1958).

Sakrament swjateje křćenicy dósta 67 (75) džěci — 37 (37) hólcow a 30 (38) holcow. Pačerskich džěci bě 20 (46). Wěrowanjow smy 15 (39) měli. Za Božim blidom so 1708 (1800) wosadnych zhromadzi a to 527 (564) muskich a 1181 (1236) žónskich. Z cyrkwje wustupiło je jich 20 (27), mjez nimi 7 žónskich. „Pomhaj Bóh“ čita 140 wosadnych. Naša smilna sotra je 4173 chorych a starych we wšěch wjeskach wopytała.

Džěci so w Rakečanskim Božim domje, w Stróži a we Wysokej na kemšach zhromadžuja a to na 75 džěci. Na nabožinu chodži 153 (147) hólcow a 133 (128) holcow.

Loni nazběrachmy na Božich službach 5980,29 hr., při zběrkach na dróhach 1619,45 hr. Za zběrku „Chlěb za swět“ so w našej wosadze 2321,31 hr. nawda. Džak wšěm darićelam a wosebje tež pomocnicam.

Wjeselimy so, zo so naš křćeński jandžel po dlěšim času z Drježdžanskeho instituta za hladanje pomnikow — krasnje z blyšćatymi, pisanymi a zlotými barbami ponowjeny — do našeho Božeho domu wróci. Napomina wšitkich wosadnych, zo bychu stajnje na to spominali, štož Bože słowo praji: „Kelko je mjez wami na Chrysta křćenych, su so Chrysta woblekli!“ (Gal. 3, 27). — Naposledk na to pokazujemy, zo je nam přez wójnski čas stara drohotna farska knihownja wostała, mjez druhim mamy

Ze swěta

Z Němskeje. 1570 Biblijow za slepých je loni Württembergska bibliska towaršnosť w Stuttgarće wudała.

Z Pólskeje. We Waršawje wotmě so njedawno mjezynarodny esperantistiski kongres. Při tej składnosći mějachu tam ewangelske a starokatólske Bože služby w lutherskej cyrkwi swj. Trojicy. Liturgije, kěrluš a předowanja běchu w řeči esperanto. (Esperanto je řeč, kotruž je pólski žid, lékar Ludwíg Zamenhof [1859—1917], stworił. Wona zložuje so předewšěm na romaniske řeče a na jendželščinu. Tež Swjate pismo je do teje řeče přeložene. Stary zakoi je Zamenhof sam přeložił.)

tu tak mjenowanu Nürnbergsku bibliju z léta 1670. Knihownja ma 910 zwjazkow, wot léta 1574—1884, a je nam přikladne swědčenje, kak su so naši prjedownicy w zastojnstwje pilnje z teologiskimi a tež powšitkownymi prašenjami zaběrali. — Nas wjeseli, zo bu naš wosadny, knjez Kurt Lippmann ze Stróže, za synodalnu za nowu, 18. krajnu synodu wuzwoleny. Přejemy knjezej synodali za jeho nowe skutkowanje Bože žohnowanje! Š.

Z Wojerec (bjez Kulowa). Loni mějachmy w našej Wojerowskej wosadze 135 křćenjow, 41 wěrowanjow a 141 pohrjebow. Hosći za Božim blidom bě 2055. Štyri króc zeńdžechmy so na wosadny wječor a pječ króc slyšachmy cyrkwinSKU hudžbu. Nimo toho wuhotowachmy sej misijonski wječor a dwójce widžachmy cyrkwinSKU hru, kotruž předstaješe „Leipziger Spielgemeinde“. — 337 dušow je so wot našeje cyrkwje džěliło.

12. apryla 1959 zapokaza so naš nowy farar Freyer, kiž nastupi z tym městno našeho lubeho fararja Černika, kiž je před nimale dwěmaj lětomaj na prawdu Božu wotešoł. 6. septembra mějachmy naš wokrjesny cyrkwinSKI džěń z němskim a ze serbskim kemšenjom. Naša Kulowska ewangelska cyrkej měješe loni w oktobru swój 50lětny jubilej. — Z Božej pomocu je so tež wotpalena Wojerowska fara loni w aprylu skónčnje zaso dotwariła.

Nakiad Domowina. — Licenca č. 733 Wuchadza jónkróc za měsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchowných. — Hłowny zamolwity redaktor: superintendent G. Wirth - Njeswačidski Čiše: III-4-9, Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje